

V I Lenin

Brev till en kamrat om våra organisationsuppgifter**Förord**

”Brev till en kamrat”, som jag här släpper ut på nytt, skrevs för över ett år sedan, om minnet inte sviker mig i september 1902. Först gick det ur hand i hand i avskrifter och spreds i Ryssland som en framställning av Iskras åsikter i organisationsfrågan. I juni förra året lät sedan Sibirienförbundet släppa ut detta brev och spred det i ett mycket stort antal exemplar. Brevet har således redan blivit fullständigt känt och det finns nu ingen anledning att fördröja dess publicering. Det skäl som gjort att jag inte låtit trycka detta brev tidigare, nämligen att det inte alls är litterärt genomarbetat, att det helt har karaktär av ”kladd”, existerar inte längre, ty många ryska praktiker har redan läst brevet just som koncept. En ännu viktigare anledning att låta trycka detta brev i dess form av koncept (jag har bara gjort de allra nödvändigaste stilistiska ändringarna) är nu dessutom dess betydelse som ”dokument”*. Iskras nya redaktion framförde som bekant redan i nr 53 avvikande uppfattningar i de *organisatoriska* frågorna. Redaktionen har tyvärr inte brått med att bestämt ange vari dessa avvikande uppfattningar består utan inskränker sig till största delen till anspelningar på vad ingen känner till.

Låt oss söka göra den svåra uppgiften lättare för den nya redaktionen. Må Iskras gamla organisatoriska åsikter bli kända i alla detaljer, inklusive rentav konceptutkastet, så kanske den nya redaktionen äntligen ämnar uppenbara sina nya organisatoriska åsikter för det av den ”ideologiskt ledda” partiet. Kanske den nya redaktionen då äntligen låter oss få del av den *exakta formuleringen* av de grundläggande ändringar, som den skulle vilja införa i vårt partis organisationsstadgar. Ty vem förstår i själva verket inte att det var de organisationsplaner vi alltid haft som återfanns i dessa stadgar?

Genom att jämföra Vad bör göras? och artiklarna om organisationsfrågorna i Iskra med detta ”Brev till en kamrat”, och det sistnämnda med de stadgar, som antogs på andra kongressen, kan läsarna bilda sig en klar uppfattning om hur pass konsekvent vi, majoriteten av iskraiterna och majoriteten av partikongressen, drivit vår organisatoriska ”linje”. Men av Iskras nya redaktion kommer vi att förvänta, och göra det med stor otålighet, en redogörelse för dess nya organisatoriska åsikter, förvänta förklaringar om vad det var som gjorde den besviken, från vilket ögonblick detta inträffade och varför den började ”bränna det den vördat”.

N Lenin

Januari 1904

Käre kamrat! Jag skall med nöje efterkomma Er begäran att ge kritiska synpunkter på Ert förslag till ”Organisation av S:t Petersburgs revolutionära parti”. (Förmodligen avser Ni organisationen av Rysslands socialdemokratiska arbetarpartis arbete i Petersburg.) Den fråga Ni tagit upp är så viktig, att alla medlemmar i kommittén i S:t Petersburg och rentav alla ryska socialdemokrater överhuvudtaget måste delta i diskussionen.

Låt mig först och främst konstatera, att jag helt instämmer i Er förklaring om varför kampförbundets tidigare organisation (”förbundetstypen” som Ni kallar den) är oduglig. Ni pekar på avsaknaden av seriös skolning och revolutionär fostran bland de progressiva

* Sedan mina opponenter vid flera tillfällen uttryckt önskemål om att kunna utnyttja detta brev som dokument, skulle jag för min del rentav anse det – hur skall jag uttrycka saken mildast? – vara opassande att göra några ändringar vid tryckningen.

arbetarna, på det s k valsysteem, som anhängarna av Rabotjeje Delo försvarar så stolt och ihärdigt med åberopande av ”demokratiska” principer, och på att arbetarna hålls borta från aktiv verksamhet.

Ja, så är det: 1) att seriös skolning och revolutionär fostran (inte bara bland arbetarna utan också bland de intellektuella) saknas, 2) att valprincipen används olämpligt och överdrivet och 3) att arbetarna hålls borta från aktiv *revolutionär* verksamhet är verkligen den största bristen inte bara i kommittén i S:t Petersburg utan också i många andra av vårt partis lokalorganisationer.

Jag delar helt Er grunduppfattning om organisationsuppgifterna och ansluter mig även till Ert organisationsförslag, såvitt dess huvuddrag framgår för mig av Ert brev.

Närmare bestämt instämmer jag helt i Er åsikt, att särskild tonvikt måste läggas vid det allryska arbetets och hela partiets uppgifter överhuvudtaget; i Ert förslag har det uttryckts i punkt ett, som lyder: ”Tidningen Iskra, som har ständiga korrespondenter bland arbetarna och nära kontakt med arbetet inom organisationen, är ledande centrum för *partiet* (och inte bara för en kommitté eller ett distrikt).” Jag skulle bara vilja anmärka, att tidningen kan och måste vara partiets *ideologiska* ledare, att den kan och måste utveckla teoretiska sanningar, taktiska principer, allmänna organisationsidéer och de allmänna uppgifterna för hela partiet i varje givet ögonblick. Men den omedelbara *praktiska* ledningen av rörelsen kan endast utövas av en särskild central grupp (låt oss kalla den centralkommittén), som har *personlig* kontakt med alla kommittéer, omfattar alla de bästa revolutionära krafterna bland alla ryska socialdemokrater och *leder* alla gemensamma partiangelägenheter såsom spridningen av litteratur, utgivningen av flygblad, fördelningen av krafter, förordnandet av personer och grupper som skall sköta speciella arrangemang, förberedelserna till allryska demonstrationer och ett uppror osv. Eftersom striktaste illegalitet och skydd av rörelsens kontinuitet är erforderliga, kan och måste vårt parti ha *två* ledande centra: CO (centralorganet) och CK (centralkommittén). Det första skall utöva den ideologiska ledningen, det andra den direkta och praktiska. Aktionsenhet och erforderlig solidaritet mellan dessa grupper måste säkerställas inte bara genom ett enhetligt partiprogram utan också genom *båda gruppernas sammansättning* (båda grupperna, såväl CO som CK, måste bestå av personer som är helt i samklang med varandra) och genom regelbundna och ständiga möten mellan dem. Först då kommer å ena sidan CO att vara utom räckhåll för de ryska gendarmerna och garanteras fasthet och kontinuitet och å andra sidan kommer CK alltid att vara överens med CO i allt väsentligt och tillräckligt fri för att omedelbart *leda* hela den praktiska sidan av rörelsen.

Det vore därför önskvärt, att första punkten i stadgarna (enligt Ert utkast) inte bara angav vilket partiorgan som erkänns som det ledande (detta är naturligtvis en nödvändig anvisning) utan också påpekade, att ifrågavarande lokalorganisation gör det till sin uppgift att aktivt arbeta på att *upprätta*, stödja och befästa de centrala instanser, som vårt parti måste ha för att kunna existera som parti.

Vidare, i punkt två, säger Ni om kommittén att den skall ”leda lokalorganisationen” (det vore kanske bättre att säga ”partiets hela lokala arbete och alla lokala organisationer”, men jag skall inte uppehålla mig vid formuleringsdetaljer) och att den bör bestå av både arbetare och intellektuella, men att det är skadligt att dela upp dem i två kommittéer. Det stämmer helt och hållet. Det bör finnas bara en kommitté som representerar Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, och den bör bestå av fullständigt övertygade socialdemokrater som helt ägnar sig åt socialdemokratisk verksamhet. Vi bör särskilt sträva efter att så många arbetare som

möjligt blir helt medvetna yrkesrevolutionärer och medlemmar av kommittén.* Eftersom det är fråga om en kommitté och inte två, så blir det särskilt betydelsefullt att kommittémedlemmarna *personligen* känner många arbetare. För att kunna leda allt som försiggår bland arbetarna måste man ha möjlighet att vara där det behövs, känna många, ha alla möjliga kanaler till sitt förfogande osv, osv. Därför bör i kommittén så vitt möjligt ingå alla de främsta *ledarna* för arbetarrörelsen ur arbetarnas egna led, kommittén måste leda den lokala rörelsens *alla* sidor och leda partiets *alla* lokala instanser, krafter och medel. Ni säger ingenting om hur kommittén bör bildas, och – vi kommer också nu att vara överens med Er – troligen behövs det knappast några särskilda regler för detta; kommitténs sammansättning är en sak för socialdemokraterna på platsen att avgöra. Man skulle möjligen kunna påpeka att nya medlemmar väljs in genom beslut av flertalet medlemmar (eller två tredjedels majoritet osv), att kommittén måste se till att förteckningen över dess kontakter överlämnas i pålitliga (revolutionärt sett) och säkra (politiskt sett) händer och att ersättare skaffas fram i god tid. När vi kommer att ha ett centralorgan och en centralkommitté bör de nya kommittéerna bildas endast med deras medverkan och samtycke. Antalet kommittémedlemmar bör om möjligt inte vara så värst stort (för att upprätthålla en högre medlemsstandard och en fullständigare yrkesrevolutionär specialisering), men samtidigt tillräckligt för att leda *alla* sidor av arbetet och säkerställa fullständig representation och bindande beslut. Skulle det visa sig att det finns så många medlemmar att det är farligt för dem att samlas ofta, vore det kanske nödvändigt att inom kommittén utse en särskild och mycket liten *verkställande* grupp (av t ex fem eller ännu färre personer), som alltid bör omfatta sekreteraren och personer som bäst lämpar sig för att leda hela arbetet i praktiken. För en sådan grupp är det *särskilt viktigt* att i förväg utse ersättare så att arbetet inte avstannar i händelse av arresteringar. Den verkställande gruppens verksamhet, dess sammansättning osv måste godkännas på allmänna möten med kommittén.

Vidare nämner Ni *efter* kommittén, som underordnade denna, följande instanser: 1) diskussionsmöten (konferenser med de ”bästa” revolutionärerna), 2) distriktsgrupper med en 3) propagandistgrupp vid varje, 4) företagsgrupper och 5) ”representantmöten” med ombud från företagsgrupperna i ett distrikt. Jag är helt överens med Er om att *alla* övriga instanser (och det bör finnas många och olikartade sådana förutom de av Er nämnda) skall underställas kommittén och att det behövs distriktsgrupper (för mycket stora städer) och företagsgrupper (alltid och överallt). Men beträffande vissa detaljer tror jag inte att jag helt kan dela Er uppfattning. Exempelvis tycker jag att ”diskussionsmötet” är en instans som *överhuvudtaget inte behövs*. De ”bästa revolutionärerna” bör alla finnas i kommittén eller ha tilldelats särskilda uppdrag (tryckeri, transport, agitationsresor, organisation av till exempel pass-tillverkning, grupper för att uppspara angivare och provokatörer, grupper i armén osv).

”Konferenser” kommer att hållas både i kommittén och i varje distrikt, i varje företags-, propaganda-, yrkes- (av vävare, mekaniker, läderarbetare m m), student-, litteraturgrupp osv. Varför skall det behövas en särskild instans för diskussioner?

Vidare. Ni har alldeles rätt när Ni kräver att ”alla som så önskar” skall få möjlighet att skriva direkt till Iskra. Men ordet direkt får inte förstås så, att ”alla som så önskar” skall få lära känna redaktionens adress eller kanalerna till den utan så, att breven från *alla som så önskar* undantagslöst skall överlämnas (eller översändas) till redaktionen. Adressen bör vara känd i en rätt *bred krets*; den bör dock inte lämnas ut till alla som vill ha den utan endast till pålitliga revolutionärer, väl förtrogna med den illegala verksamheten – möjligen inte en person per distrikt som Ni föreslår utan flera. Det är också nödvändigt att alla som deltar i vårt arbete liksom även alla grupper *skall ha rätt* att meddela sina beslut, önskemål och behov till *såväl*

* Vi bör vinnlägga oss om att i kommittén ta in revolutionära arbetare som har de mesta kontakterna och det bästa ”ryktet” bland arbetarmassan.

kommittén som till centralorganet och centralkommittén. Åstadkommer vi detta, så uppnås därmed att *alla konferenser med partiarbetare* erhåller *uttömmande information* utan sådana otympliga instanser som ”diskussionsmöten”, som det blir mycket svårt att hemlighålla. Naturligtvis måste vi också eftersträva *personliga konferenser* mellan största möjliga antal personer av olika slag – men det beror helt och hållet på hur man lyckas hemlighålla dem. Allmänna möten och sammankomster är i Ryssland möjliga endast i sällsynta undantagsfall, och man måste vara mycket försiktig med att tillåta de ”bästa revolutionärerna” att delta i dem, eftersom det i allmänhet är lätt för en provokatör att slinka in på ett sådant möte och för en angivare att spåra upp en deltagare. Enligt min mening skulle det kanske vara bäst att göra så här: när det blir möjligt att hålla ett stort (för exempelvis 30-100 deltagare) allmänt möte (till exempel i en skog på sommaren eller i en hemlig lägenhet som utvalts speciellt för detta ändamål), så bör kommittén skicka dit en eller två av de ”bästa revolutionärerna” och samtidigt sörja för urvalet av mötesdeltagare, till exempel att största möjliga antal pålitliga medlemmar i företagsgrupper inbjuds osv. Men dessa möten skall inte protokollföras, de skall inte införas i stadgarna eller hållas regelbundet, det får inte bli så, att alla mötesdeltagare känner varandra, dvs vet att de alla ”representerar” grupper osv. Det är orsaken till att jag inte bara är emot ”diskussionsmöten” utan också mot ”representantmöten”. I stället för dessa två instanser skulle jag vilja föreslå ungefär följande. Kommittén tar hand om anordnande av stora möten med största möjliga antal personer som praktiskt medverkar i rörelsen och arbetare överhuvudtaget. Tid, plats, anledning till mötet och dess sammansättning bestäms av kommittén som också svarar för mörkläggningen av det hela. Självfallet hindrar detta inte alls att ännu mer informella arbetarsammankomster kan anordnas under utflykter, i en skog osv. Bäst vore möjligen att inte säga någonting alls om detta i stadgarna.

Vidare. Beträffande distriktsgrupperna är jag helt överens med Er om att en av deras viktigaste uppgifter är att organisera *distributionen* av litteratur på rätt sätt. Enligt min mening bör distriktsgrupperna huvudsakligen vara en *mellanhand* mellan kommittéerna och företagen, en mellanlänk eller rentav företrädesvis fungera som *överlämnare*. Deras huvuduppgift bör vara att på hemliga vägar rätt fördela den litteratur som erhållits från kommittén. Denna uppgift är av största vikt. Upprättar distriktets särskilda distributörgrupp regelbundna kontakter *med alla företag* i distriktet, med största möjliga antal *arbetarlägenheter* i distriktet, så kommer detta att ha enorm betydelse för både demonstrationer och ett uppror. Att arrangera och organisera en snabb och riktig distribution av litteratur, flygblad, upprop m in, att vänja ett helt nät av kontaktmän vid detta innebär att man har klarat av *största* delen av förberedelserna för framtida demonstrationer eller ett kommande uppror. När sinnena befinner sig i svallning eller strejker och oroligheter brutit ut är det redan för sent att organisera distributionen, den kan byggas upp endast så småningom, den måste *absolut* genomföras två eller tre gånger i månaden. Finns det ingen tidning kan och bör detta genomföras med särtryck, men på inga villkor får man låta distributionsapparaten vara överksam. Man bör sträva efter att maskineriet fungerar så friktionsfritt att det blir möjligt att på en natt underrätta och så att säga mobilisera hela arbetarbefolkningen i S:t Petersburg. Och det är inte alls någon utopisk uppgift under förutsättning att trycksaker systematiskt distribueras från centrum till mindre mellanhandsgrupper och sprids vidare till distributörerna. Som jag ser det bör distriktsgruppens verksamhetsområde inte utökas utöver funktionen som mellanhand och överlämnare eller bör rättare sagt utökas med största försiktighet, eftersom detta endast kan innebära ökad risk för att det hemliga arbetet skall avslöjas och verksamhetens integritet skadas. Naturligtvis kommer distriktsgrupperna också att diskutera alla partifrågor, men det är endast kommittén som kan *avgöra* alla allmänna frågor i den lokala verksamheten. Det är nog endast i frågor rörande den tekniska sidan av distributionen och spridningen som distriktsgruppen bör få verka självständigt. Denna gruppens sammansättning skall bestämmas av kommittén, dvs kommittén *utser* en eller två av sina medlemmar (eller rentav personer som inte är

medlemmar) till ombud i ett distrikt och ger dem i uppdrag att *bilda en distriktsgrupp*, vars samtliga medlemmar återigen godkänns av kommittén så att säga i denna befattning. Distriktsgruppen är en filial till kommittén och får sina befogenheter endast av den.

Jag går nu över till frågan om propagandistgrupperna. Att organisera sådana skilt i varje distrikt är knappast möjligt med hänsyn till bristen på propagandistkrafter och därtill knappast önskvärt. Propagandan bör föras i en och samma anda av hela kommittén och den måste strikt centraliseras. Jag föreställer mig därför saken på följande sätt: kommittén ger några medlemmar i uppdrag att organisera en grupp propagandister (som blir en filial till kommittén eller *en av kommitténs instanser*). Denna grupp som för att hålla sin verksamhet hemlig tar distriktsgruppernas *tjänster* i anspråk skall bedriva propaganda *i hela staden*, i hela det område som "lyder" under kommittén. Vid behov kan gruppen bilda undergrupper som den så att säga anförtror en eller annan del av sina funktioner. Men detta kan ske endast med kommitténs samtycke, och kommittén måste alltid och ovillkorligen ha rätt att sända en representant till varje grupp, undergrupp eller cirkel som är någotsånär anknuten till rörelsen.

Samma organisationsmodell, samma typ av kommittéfilial eller kommittéinstans, bör användas beträffande alla de olika grupper som betjänar rörelsen: student- och gymnasistgrupper, grupper av låt oss säga medverkande tjänstemän, transport-, tryckeri- och passgrupper, grupper som ordnar hemliga mötesplatser, grupper för att uppspåra angivare, militärgrupper, grupper för anskaffning av vapen, grupper som till exempel etablerar "inkomstbringande ekonomiska företag" osv. Hela konsten att leda en hemlig organisation bör bestå i att utnyttja *varje möjlighet* och "ge var och en någonting att göra" samtidigt som man behåller *ledningen* över hela rörelsen, givetvis inte genom att utnyttja sin makt utan genom sin auktoritet, sin energi, sin större erfarenhet, mångsidighet och talang. Denna anmärkning gäller den möjliga och vanliga invändningen att en sträng centralisering alltför lätt kan störta rörelsen i olycka *i händelse att en oduglig* person hamnar i centrum och får stor makt. Detta är naturligtvis möjligt, men det kan inte förebyggas genom val och decentralisering, vilken på intet vis kan tillåtas i någon större utsträckning och vilken rentav är skadlig i det revolutionära arbetet under självhärskardömet. Inga stadgar kan utgöra ett hinder mot detta. Det enda sättet att förhindra något sådant är "kamratlig påverkan" med början från resolutioner av alla möjliga undergrupper, vidare deras hänvändelse till centralorganet och centralkommittén och fram till (i värsta fall) *störtande* av helt odugliga makthavande personer. Kommittén måste vinnlägga sig om största möjliga arbetsfördelning och hålla i minnet att det i olika delar av det revolutionära arbetet fordras olika slags begåvning, att en person som är absolut oduglig som organisatör ibland kan bli en oersättlig agitator eller att en person som inte passar för strängt hemligt arbete kan bli en utmärkt propagandist osv.

På tal om propagandister vill jag säga några ord mot bruket att *överbelasta* detta yrke med obegåvade människor och därmed sänka propagandanivån. Det händer ibland att varje student urskillningslöst betraktas som propagandist och att varje *ungdom* kräver "att få en cirkel" osv. Detta måste bekämpas då det är till stor skada. I verkligheten finns det *mycket få* principfasta och skickliga propagandister (och för att bli en sådan fordras det en hel del studier och erfarenhet), och de bör specialiseras, helt sättas in i detta arbete och väl omhändertas. Man måste anordna flera föreläsningar i veckan för dem och i tid sända dem till andra städer. Överhuvudtaget bör skickliga propagandister företa rundresor till andra städer. Och de gröna ungdomarna bör huvudsakligen sättas in på praktiska angelägenheter, vilka brukar försummas jämfört med studenternas vandring mellan olika cirklar som optimistiskt benämns "propaganda". För viktiga praktiska angelägenheter fordras det naturligtvis också grundlig träning, men här är det dock lättare att finna någon uppgift även för "nybörjare".

Nu till företagsgrupperna. De är särskilt viktiga för oss: rörelsens hela huvudstyrka ligger just i arbetarnas organisation på *storföretagen*, ty där finns inte bara den största utan också den

mest inflytelserika, utvecklade och kampdugligaste delen av arbetarklassen. Varje företag måste vara vår fästning. Och därför måste arbetarorganisationen på företaget vara lika hemlig inuti sig, lika "förgrenad" utanför sig, dvs i sina yttre relationer, lika långt och åt lika många håll skicka ut sina tentakler som varje annan revolutionär organisation. Jag framhåller att även här en grupp revolutionära arbetare absolut måste bli kärnan, ledaren, "herren". Vi måste helt bryta med den traditionella socialdemokratiska organisationen av ren arbetar- eller fackföreningstyp, företagscirklarna *medräknade*. Företagsgrupperna eller företagskommittén (för att skilja den från andra grupper, som det bör finnas ett stort antal av) bör bestå av några få *revolutionärer* som får uppdrag och befogenheter att bedriva hela det socialdemokratiska arbetet på företaget *direkt från kommittén*. Varje medlem av företagskommittén bör betrakta sig som kommitténs representant och skyldig att verkställa alla dess order och iaktta alla "lagar och sedvanor" i denna "fältarmé" som han tagit värvning i och som han i krigstid inte har rätt att lämna utan ledningens tillstånd. Företagskommitténs sammansättning har därför mycket stor betydelse, och en av kommitténs huvuduppgifter bör vara att på rätt sätt organisera dessa underkommittéer. Jag tänker mig saken på följande sätt: kommittén anförtror några medlemmar (plus till exempel några arbetare som av en eller annan anledning inte kommit med i kommittén men som kan göra nytta på grund av sin erfarenhet och människokännedom, sina förståndsgåvor och förbindelser) att organisera underkommittéer på alla företag. Gruppen rådgör med distriktsombuden, arrangerar några möten, prövar noggrant medlemskandidaterna till företagets underkommittéer, utsätter dem för omständligt korsförhör och vid behov för hårda prov och försöker sålunda personligen granska och pröva *största möjliga* antal medlemskandidater till underkommittén på företaget ifråga. Sist och slutligen föreslår gruppen kommittén att godkänna en viss sammansättning av varje företagsgrupp eller att ge en viss arbetare i uppdrag att föreslå, välja ut eller sammanställa en hel underkommitté. På samma sätt bestämmer kommittén också vem som skall upprätthålla förbindelsen med den *och hur* det skall gå till (den allmänna regeln är att det skall ske genom distriktsombud, men regeln kan kompletteras och ändras). Eftersom dessa underkommittéer på företagen är så viktiga, bör vi så långt möjligt sträva efter att varje underkommitté skall ha både en adress för att kontakta centralorganet och ett säkert *förvaringsställe* för en förteckning över sina kontakter (dvs att de uppgifter som behövs för att omedelbart återupprätta underkommittén i händelse av arresteringar så regelbundet och fullständigt som möjligt skall överlämnas till particentrum för förvaring på en plats där de ryska gendarmerna inte kan få tag i dem). Överlämnandet av adresserna skall självfallet bestämmas av kommittén på grundval av egna överväganden och den information den har, och inte enligt en fiktiv rätt till "demokratisk" fördelning av adresserna. Det kan slutligen vara på sin plats att påpeka, att det ibland kan bli nödvändigt eller blir bekvämare att i stället för en företagsunderkommitté med flera medlemmar inskränka sig till att utse en företrädare (jämte ersättare) för kommittén. När företagsunderkommittén har uppstått, måste den sätta igång med att på företaget upprätta en hel rad grupper och cirklar med skilda uppgifter och olika grad av sekretess och organisation. Till exempel grupper för distribution och spridning av litteratur (det är en av de allra viktigaste funktionerna, som måste organiseras på så sätt att vi får en riktig egen posttjänst, att inte bara distributionsmetoder utan också hembärning testas och prövas, att man lär känna alla adresser och hur man kan ta sig fram till varje adress), cirklar för läsning av illegal litteratur, grupper för att uppspåra angivare*, grupper för att speciellt leda fackföreningsrörelsen och den ekonomiska kampen, cirklar för agitatorer och propagandister som kan ta upp och föra

* Vi måste få arbetarna att förstå, att även om det ibland utan tvekan kan vara absolut nödvändigt att likvidera en angivare, provokatör eller förrädare, så är det inte alls önskvärt utan felaktigt att sätta detta i system. Vi måste söka bygga upp en organisation som kan *oskadliggöra* angivare genom att avslöja och förfölja dem. Det är omöjligt att undanröja alla angivare, men att skapa en organisation som spårar upp dem och fostrar arbetar-massan är både *möjligt och nödvändigt*.

långa samtal *fullt legalt* (om maskiner, inspektörer m m), dvs tala offentligt och riskfritt för att känna folk på pulsen och sondera terrängen osv.* Underkommittén på företaget bör sträva efter att omspanna hela företaget, största möjliga antal arbetare med ett nät av olika slags grupper (eller kontaktmän). Hur framgångsrik en underkommittés verksamhet är bör avgöras med hänsyn till hur många sådana grupper det finns, hur lätt de kan ta emot en propagandist på resande fot och framför allt hur bra det regelbundna arbetet på att *distribuera litteratur* samt samla uppgifter och brev är organiserat.

Den allmänna organisationstypen bör alltså enligt min mening se ut så här: i spetsen för hela den lokala rörelsen, hela det lokala socialdemokratiska arbetet, står en kommitté. Från den avgrenar sig underordnade instanser och filialer i form av för det första ett nät av *verkställande kontaktmän*, som omfattar (om möjligt) hela arbetarmassan och har organiserats som *distriktsgrupper* och företagsunderkommittéer. I fredstid kommer detta nät att distribuera litteratur, flygblad, upprop och hemliga meddelanden från kommittén; i krigstid kommer det att anordna demonstrationer och andra kollektiva aktioner. För det andra utgår från kommittén en rad cirklar och grupper av olika slag som betjänar hela rörelsen (propaganda, transport, alla slags hemliga aktioner m m). Alla grupper, cirklar, underkommittéer osv bör vara institutioner som lyder under kommittén eller vara dess filialer. En del av dem deklarerar öppet sin önskan att inträda i Rysslands socialdemokratiska arbetarparti och inträder i det om de godkänns av kommittén. De åtar sig då vissa funktioner (på uppdrag av eller enligt överenskommelse med kommittén), förpliktar sig att följa partiorganens beslut, får samma rättigheter som andra partimedlemmar, kommer att betraktas som de närmaste kandidaterna till medlemskap i kommittén osv. Andra kommer inte att ingå i Rysslands socialdemokratiska arbetarparti, de blir cirklar organiserade av partimedlemmar eller anknutna till en eller annan partigrupp osv.

I alla sina inre angelägenheter är medlemmarna i alla dessa grupper självfallet lika jämställda sinsemellan som kommittémedlemmarna är det. Det enda undantaget är att rätten att *personligen* kontakta den lokala kommittén (jänte centralkommittén och centralorganet) förbehålls den person (de personer) kommittén utsett härför. I övrigt kommer denna person att vara jämställd med alla de andra, vilka har samma rätt (dock ej personligen) att vända sig till den lokala kommittén, centralkommittén och centralorganet. Det nämnda undantaget blir alltså i grund och botten inget brott mot jämlikheten utan endast en ofrånkomlig eftergift för de obetingat nödvändiga sekretesskraven. En kommittémedlem som underlåtit att vidarebefordra ett meddelande från "sin" grupp till kommittén, centralkommittén eller centralorganet kommer att ställas till svars för ett direkt brott mot partiplikten. Vad vidare beträffar hur pass hemliga olika slags cirklar skall vara och hur de skall organiseras, så beror det av deras funktioners natur. I enlighet därmed kommer det att finnas organisationer av de mest olika slag (från de mest "strikt", snäva och slutna till de mest "fria", breda, öppna och löst utformade). För distributörgruppen krävs till exempel den strängaste sekretess och militär-disciplin. Propagandistgruppen måste också hålla sin verksamhet hemlig medan den inte i samma utsträckning är i behov av militärdisciplin. Cirklar av arbetare som läser tillåten litteratur eller anordnar diskussioner om yrkesbehov kräver ännu mindre hemlighetsmakeri osv. Distributörgrupperna måste tillhöra Rysslands socialdemokratiska arbetarparti och känna några av dess medlemmar och funktionärer. En grupp som studerar arbetsförhållandena och utarbetar fackliga krav behöver inte ovillkorligen tillhöra partiet. Cirklar av högskolestuderande, officerare och tjänstemän, som bedriver självstudier *under medverkan* av en eller ett par partimedlemmar, bör ibland överhuvudtaget inte alls veta att dessa tillhör partiet osv. I ett avseende måste vi emellertid absolut kräva *största möjliga organisation* i dessa filialgrupper, nämligen att varje partimedlem som deltar i en sådan är formellt ansvarig för

* Vi behöver också stridsgrupper av arbetare – som hemförlovats från militärtjänsten eller som utmärker sig för styrka och spänst – till demonstrationer, för att befria fängelseinterner osv.

sakernas tillstånd i gruppen och även måste vidta *alla* åtgärder för att centralkommittén och centralorganet skall få en *så fullständig föreställning som möjligt* om gruppens sammansättning, hela *mekanismen* och innehållet i dess arbete. Detta är nödvändigt både för att particentrum skall få en *fullständig* bild av rörelsen i dess helhet, för att kandidater till olika partiposter skall kunna väljas ut i en så bred krets som möjligt, för att alla grupper av ett och samma slag över hela Ryssland skall kunna lära av en grupp (genom centrums förmedling) och för att kunna skydda mot provokatörer och suspekta individer. Kort sagt, det är alltid och under alla omständigheter absolut nödvändigt.

Hur skall då detta uppnås? Genom regelbundna rapporter till kommittén, genom att största möjliga del av innehållet i största möjliga antal sådana rapporter vidarebefordras till centralorganet, genom att medlemmar i centralkommittén och den lokala kommittén besöker olika slags grupper och slutligen genom att en förteckning över kontakterna med denna grupp, dvs några medlemmars namn och adress, *absolut* överlämnas till en förvaringsplats (och till parti-byrå vid centralorganet och centralkommittén). Först när rapporterna inlämnats och förteckningarna över kontakterna överlämnats kan man säga att partimedlemmen i en grupp har uppfyllt sin plikt; först då kan hela partiet börja *lära* av varje praktiskt arbetande grupp, först då kommer den fara som arresteringar medför att minska, eftersom det för centralkommitténs ombud som har kontakter med en mängd grupper alltid blir en lätt sak att *genast* finna ersättare och få igång arbetet på nytt. Om en kommitté spårats upp av polisen, så kommer det inte att innebära att hela maskineriet förstörts utan endast att ledarna försvinner vilka dock har färdiga ersättare. Påståendet att det med hänsyn till sekretesskraven är omöjligt att vidarebefordra rapporter och kontakter är ingen invändning. Om bara viljan finns, så är det alltid och *kommer det alltid* att vara möjligt att lämna (eller sända) vidare meddelanden och kontakter så länge vi har kommittéer, en centralkommitté och ett centralorgan.

Vi har nu kommit fram till en ytterst viktig princip för all partiorganisation och partiverksamhet: medan *största möjliga centralisering* krävs för den ideologiska och praktiska ledningen av rörelsen och proletariats revolutionära kamp, krävs *största möjliga decentralisering* för informationen om rörelsen till particentrum (och följaktligen också till partiet som helhet), för *ansvaret* mot partiet. Ledas skall rörelsen av så få och så homogena grupper som möjligt av yrkesrevolutionärer med stor praktisk erfarenhet. Delta i rörelsen skall så många och så olikartade och heterogena grupper som möjligt från de mest olika skikt av proletariatet (och andra klasser inom folket). Och beträffande varje sådan grupp måste partiets centrum alltid ha inte bara exakta uppgifter om dess verksamhet utan också *fullständigast möjliga uppgifter om sammansättningen av den*. Vi måste centralisera ledningen av rörelsen. Vi måste även (och *just för den skull*, ty utan information är centralisering omöjlig) så mycket som möjligt *decentralisera ansvaret mot partiet* för varje enskild medlem i det, för var och en som deltar i arbetet och för varje cirkel som tillhör partiet eller är anknuten till det. Denna decentralisering är en nödvändig förutsättning för revolutionär centralisering och ett *nödvändigt korrektiv till den*. Först när centraliseringen genomförts helt och fullt och vi kommer att ha ett centralorgan och en centralkommitté, blir det möjligt för varje grupp, hur liten den är, att vända sig till dem – och att göra detta *regelbundet*, som resultat av en under flera år utarbetad praktik. Därmed elimineras möjligheten av tråkiga följder av en tillfälligt misslyckad sammansättning av en eller annan lokalkommitté. Nu, då vi direkt griper oss an med att faktiskt ena partiet och att skapa en verklig central ledning, måste vi särskilt väl minnas, att *detta centrum blir maktlöst*, om vi inte samtidigt genomför en maximal *decentralisering* både beträffande ansvaret mot det Och beträffande informationen till det om alla kuggar och hjul i partimaskineriet. En sådan decentralisering är endast den omvända sidan av den *arbetsfördelning*, som enligt vad som allmänt erkänns utgör ett av de mest aktuella praktiska behoven i vår rörelse. Inga officiella erkännanden av en viss organisation som ledande, inget inrättande av en formell central-

kommitté kommer ännu att göra vår rörelse verkligt enad, att skapa ett fast militant parti, om particentrum liksom tidigare förblir avskuret från det direkta praktiska arbetet av lokala kommittéer av den gamla typen, dvs kommittéer som å ena sidan består av en hel hop personer, som var och en sysslar med alla möjliga angelägenheter utan att ägna sig åt enskilda funktioner i det revolutionära arbetet, utan att vara ansvariga för speciella aktioner och utan att slutföra en gång åtagna, väl genomtänkta och förberedda uppgifter, och som ödslar bort en massa tid och kraft på skenradikalt plottrande, medan det å andra sidan finns en hel mängd student- och arbetarcirklar, som till hälften överhuvudtaget är okända för kommittén medan de övriga är lika tungrodda som kommittén, lika litet specialiserade, lika litet skaffar sig yrkesmässiga erfarenheter, inte använder andras erfarenheter och precis på samma sätt som kommittén är sysselsatta med ändlösa rådslag ”om allt”, med val och uppgörande av stadgar. För att centrum skall kunna arbeta bra måste lokalkommittéerna *omdana sig själva*, specialisera sig och bli ”sakligare”, eftersträva verklig ”fulländning” i den ena eller andra praktiska funktionen. För att centrum inte bara skall kunna ge råd, övertala och tvista (såsom hittills varit fallet) utan verkligen kunna dirigera orkestern, måste man exakt veta vem som spelar vilken fiol och var han gör det, var och hur och vilket instrument någon lärt sig eller håller på att lära sig spela, var och varför någon spelar falskt (då musiken börjar skorra i öronen) och vem man måste omplacera och hur och vart för att rätta till dissonansen osv. För närvarande –det måste sägas öppet – känner vi inte till något annat om kommitténs *verkliga inre* arbete än antingen dess flygblad och allmänt hållna skrivelser eller vad vi fått veta genom vänner och goda bekanta. Men det är ju löjligt att tro, att ett stort parti, som är i stånd att leda den ryska arbetarrörelsen och som förbereder en allmän anstormning mot självhärskardömet, kan inskränka sig till detta. Antalet kommittémedlemmar måste minskas, var och en av dem måste såvitt möjligt anförtros en bestämd, speciell och ansvarsfull funktion, som han är redovisningsskyldig för, ett särskilt, ytterst litet, verkställande centrum måste bildas, det måste utformas ett nät av verkställande förtroendemän, vilka förbinder kommittén med varje stor fabrik, regelbundet sprider litteratur och ger centrum en exakt bild av denna spridning och hela mekaniken i arbetet och slutligen måste det bildas talrika grupper och cirklar, vilka åtar sig olika funktioner eller förenar personer, som står socialdemokratin nära, som hjälper den och bereder sig att bli socialdemokrater, så att kommittén och centrum alltid känner dessa cirkelars verksamhet (och sammansättning) – det är detta som en reorganisation av partikommittén i S:t Petersburg och av alla andra partikommittéer måste gå ut på, och det är därför som frågan om stadgarna har så liten betydelse.

Jag har börjat med en analys av stadgeutkastet för att åskådligare visa vad mina förslag syftar till. Och som resultat härav har det, hoppas jag, blivit klart för läsaren att man egentligen skulle kunna klara sig *utan stadgar*, om man ersätter dem med regelbunden rapportskyldighet för varje cirkel, varje funktion i arbetet. Vad kan man skriva in i stadgarna? Kommittén leder alla (det är klart ändå). Kommittén utväljer en verkställande grupp (det är inte alltid nödvändigt, och när det är nödvändigt, så är det inte en sak för stadgarna utan det gäller att *informera* centrum om hur denna grupp är sammansatt och vilka som är ersättare för den). Kommittén fördelar olika arbetsuppgifter mellan sina medlemmar och uppdrar åt var och en att regelbundet rapportera till kommittén och meddela centralorganet och centralkommittén hur sakerna går (också här är det viktigare att meddela centrum om den företagna fördelningen än att i stadgarna skriva in en regel, som på grund av vår brist på krafter *ofta* inte kommer att tillämpas). Kommittén måste exakt fastställa vilka som tillhör den. Kommittén kompletteras genom kooptation. Kommittén utser distriktsgrupper, underkommittéer på företag och olika andra grupper (om man skall räkna upp vad sola är önskvärt, så blir man aldrig färdig med det och det är meningslöst att ge en ungefärlig uppräknig i stadgarna; det räcker med att meddela centrum att de har bildats). Distriktsgrupperna och underkommittéerna organiserar följande cirklar ... Det skulle vara alldeles meningslöst att avfatta

sådana stadgar för närvarande eftersom vi har mycket få (på många platser har vi överhuvudtaget inga) allmänna partierfarenheter av den verksamhet som bedrivs av olika grupper och undergrupper av sådant slag. För att skaffa sig sådana erfarenheter krävs inte stadgar utan att det organiseras, om man så kan uttrycka sig, en partiunderrättelse: varje lokalorganisation hos oss förslösar nu åtminstone flera kvällar på att diskutera stadgar. Om i stället varje medlem ägnade denna tid åt att avfatta en utförlig och genomtänkt rapport *till hela partiet* om sin speciella funktion, så skulle saken vinna hundrafalt.

Och det är inte helt sonika därför att det revolutionära arbetet inte alltid tillåter en fast organisatorisk form som stadgar är obehövlige. Nej, en *fast organisatorisk form* för hela arbetet är nödvändig och vi måste sträva efter detta så långt det är möjligt. Det är möjligt i en långt större omfattning än man vanligen tror, men det nås inte genom stadgar utan endast och uteslutande (vi upprepar detta ännu en gång) genom att ge particentrum exakt information: först då kommer vi att få en reell fast form, förbunden med reellt ansvar och offentlighet (inom partiet). Men vem av oss vet inte att *allvarliga* konflikter och meningsskiljaktigheter hos oss egentligen inte alls löses genom votering ”enligt stadgarna” utan genom kamp och hot att ”ge sig iväg”? De *flesta* av våra kommittéers historia under de senaste 3-4 årens partiliv är full av sådan inre kamp. Det är mycket synd, att denna kamp inte fått fast form: den skulle då ha blivit mycket lärorikare för partiet, för våra efterkommandes erfarenheter. Men en *sådan* nyttig och nödvändig fast form skapas inte genom några stadgar utan uteslutande genom *partioffentlighet*. Under självhärskardömet kan hos oss inte finnas något annat medel och vapen för partioffentlighet än regelbunden information till particentrum.

Och först när vi lärt oss att i bred skala tillämpa denna offentlighet, kommer vi verkligen att samla erfarenheter av hur de olika organisationerna fungerar och endast på grundval av så omfattande och mångåriga erfarenheter kan man utarbeta stadgar, som *inte blir pappersstadgar*.

Skrivet mellan den 1 och 11 (14 och 24) september 1902

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 7, s 1-25